

F. t. l. vedr. skifte af dødsboer

Efter lovforslaget skal insolvente dødsboer ikke længere kunne erklæres konkurs. I stedet foreslås konkursreguleringsreglerne i nødvendigt omfang gjort anvendelige på dødsboer, ligesom der ved reglerne om bobestyrer lægges op til et mere handlekraftigt bostyre i dødsboer. Lovforslaget lægger således op til, at behandlingen af insolvente boer skal ske efter en kombination af regler fra bobestyrerkapitlet og af regler fra konkursloven.

I de egentlig skiftede boer, dvs. privatskiftede boer og bobestyrerbehandlede boer, skal der straks udstedes proklama. Derved skabes der sikkerhed for, om boet er solvent eller ej, og den videre bobehandling kan indrettes herefter. Er boet solvent, har arvingerne stemmeretten i boet. Er boet insolvent, træffer skifteretten bestemmelse om insolvensbehandling og overlader bobehandlingen til en bobestyrer. Herefter er det kreditorerne, der har bestemmelsesretten i boet, og en række af konkurslovens regler bliver anvendelige ved boets fortsatte behandling. De fleste af de foreslåede behandlingsregler for solvente boer i forslagets kapitel 16 gælder dog fortsat. Hvor omstændighederne undtagelsesvist måtte tale derfor, er det imidlertid ved forslagets § 70, stk. 2, gjort muligt, at skifteretten efter anmodning fra en fordringshaver kan bestemme, at konkurslovens regler om udvidet konkursbostyre skal finde anvendelse. Udnyttelsen af denne mulighed vil eventuelt kunne være relevant, hvor der f.eks. foreligger et dødsbo med en større virksomhed, der er i drift.

Forskellige spørgsmål, der ikke er klart reguleret efter de gældende regler om dødsbobehandling, foreligger for potentielt insolvente boer i perioden fra dødsfaldet og indtil boets berigtigelse, idet der i denne periode kan være behov for en konkursregulering, især hvor afdøde drev en virksomhed. Det kan således navnlig være nødvendigt at tage stilling til, om boet skal indtræde i gensidigt bebyrdende aftaler efter de generelle regler herom i konkurslovens §§ 53-60, efter de særlige regler om lejeforhold i konkurslovens § 62 eller om arbejdsaftaler i konkurslovens § 63. Problemet vil imidlertid i praksis ofte være, at man ikke med sikkerhed kan vide, om boet er insolvent i den første periode efter dødsfaldet, og derfor ikke med rette vil kunne anvende konkursreguleringsreglerne.

Det fremgår af betænkningens side 209, at udvalget til løsning af dette problem har overvejet at indføre et betalingsstandsninglignende system svarende til konkurslovens, men at man har afstået herfra. Udvalget har lagt vægt på, at et sådant system dels ville virke alt for bureaukratisk og tungt i dødsboer og normalt tillige ineffektivt i den relativt korte periode fra dødsfaldet til berigtigelsen af boet og tillige

måtte forudsætte, at skifteretten i det mindste fastslog, at der var tvivl om boets solvens. Endvidere har udvalget lagt vægt på, at behovet for et sådant system i dødsboer ikke er særlig udtalt, blandt andet fordi adgangen til individualforfølgning er afskåret fra dødsfaldet.

Som løsningsmodel foreslås i stedet indført et system, hvorefter skifteretten om nødvendigt kan beskikke en autoriseret bobestyrer til midlertidigt at varetage boets anliggender. Samtidig foreslås det, at krav ifølge gensidigt bebyrdende aftaler fra tiden mellem dødsfaldet og afgørelsen om insolvensbehandling i konkursordenen henføres under konkurslovens § 93, nr. 3, som egentligt massekrav, såfremt kravet er godkendt af den midlertidige bobestyrer, jf. lovforslagets § 72. Det samme skal efter denne bestemmelse gælde i visse andre tilfælde uden godkendelse af en midlertidig bobestyrer.

I de senere år er der i praksis i tiltagende omfang behandlet boer, i hvilke det eller de væsentligste aktiv(er) er en overbehaftet ejendom. Efter praksis udføres det nødvendige arbejde i disse boer af skifteretterne, idet der i boerne oftest ikke findes midler til at antage medhjælper for skifteretten, og der heller ikke findes nogen hjemmel til at bestemme, at de nødvendige omkostninger ved boets behandling skal betales af statskassen.

For tilfælde, hvor boet bliver taget under behandling ved bobestyrer, og der træffes afgørelse om insolvensbehandling, foreslås det ved forslagets § 69, stk. 4, at omkostninger, der ikke kan dækkes af boets midler, skal afholdes af statskassen. En tilsvarende hjemmel til at lade det offentlige afholde omkostningerne ved en bobehandling findes i konkurslovens § 27, stk. 2, 3. pkt. Hjemlen i lovforslaget dækker salær til bobestyreren og andre udgifter, der er nødvendige for at behandle boet, men ikke udgifter til begravelsen.

Er det uvist, om et bo er solvent eller insolvent, f.eks. fordi dette først kan afgøres, efter at et aktiv er blevet solgt, og realisationsværdien dermed kendt, behandles boet efter solvensreglerne, idet bobestyreren da i medfør af bestemmelsen i forslagets § 53, stk. 3, skal tilsidesætte arvingernes beslutninger, såfremt disse strider imod kreditorernes ret. Et sådant bo vil ikke kunne udleveres til privat skifte, da dette efter forslagets § 25, stk. 1, nr. 2, under alle omstændigheder forudsætter, at boets aktiver må antages at være tilstrækkelige til at dække boets gæld. Alene hvis arvingerne i en sådan situation stiller sikkerhed, således at der må antages at være skabt sikkerhed for dækning af hele boets gæld, vil udlevering til privat skifte kunne finde sted.